

Museus sense vitrines, patrimoni amb comunitat

Published by [Interacció](#) [1] on 13/11/2014 - 10:04 | Last modification: 11/05/2026 - 16:00

Llegit avui, el llibre permet entendre que els debats actuals sobre participació, proximitat, comunitats o sostenibilitat cultural tenen arrels més llargues del que sovint es reconeix. També obliga a formular una pregunta pertinent per a moltes polítiques culturals locals actuals: fins a quin punt els equipaments culturals continuen pensant el territori com una comunitat viva i no només com un públic potencial? (n. de l'e., 2026)

Fins fa poc, molts museus locals van funcionar com espais de conservació. Custodiaven objectes, ordenaven relats històrics i preservaven memòries materials. Però a partir dels anys setanta una altra idea de museu va començar a obrir-se pas: un museu menys centrat en la col·lecció i més vinculat al territori, a la vida quotidiana i a les comunitats. El volum *Ecomuseums 2012*, que recull les actes del primer congrés internacional sobre ecomuseus i museus comunitaris celebrat a Portugal, mostra fins a quin punt aquesta transformació havia esdevingut ja un debat global.

El llibre reuneix experiències desenvolupades a Europa, Amèrica Llatina i Àsia que comparteixen una mateixa intuïció: el patrimoni no és només allò que es conserva dins un edifici, sinó també les formes de vida, els paisatges, els sabers i les relacions socials que donen sentit a un territori. Els ecomuseus apareixen així com a dispositius culturals orientats menys a exhibir objectes i més a activar comunitats.

Un dels aspectes més interessants del volum és que no presenta un model únic. Alguns projectes treballen sobre patrimoni industrial, d'altres sobre memòria rural, identitats locals, paisatge o turisme sostenible. Però en gairebé tots els casos hi ha una mateixa idea de fons: el museu deixa de ser una institució separada del seu entorn i es converteix en una eina de desenvolupament territorial i participació comunitària.

Especialment rellevant resulta el capítol dedicat a Catalunya, escrit per Guillem Alcalde i Josep Maria Rueda. Els autors expliquen com molts museus locals catalans dels anys setanta i vuitanta van coincidir amb els postulats de l'ecomuseologia gairebé de manera espontània, vinculats a la recuperació democràtica, l'activació social i la defensa del territori després del franquisme. La idea del museu com a centre cultural territorial, connectat amb la població i amb una noció integral de patrimoni, pren força en aquell context.

Llegit avui, el llibre permet entendre que els debats actuals sobre participació, proximitat, comunitats o sostenibilitat cultural tenen arrels més llargues del que sovint es reconeix. També obliga a formular una pregunta pertinent per a moltes polítiques culturals locals contemporànies: fins a quin punt els equipaments culturals continuen pensant el territori com una comunitat viva i no només com un públic potencial?

El volum recull experiències internacionals d'ecomuseus i museus comunitaris que entenen el patrimoni com una relació activa entre territori, memòria i comunitat.

Referència

Lira, S., Amoêda, R., Pinheiro, C., Davis, P., Stefano, M., I Corsane, G. (Eds.). (2012). *Ecomuseums 2012: Proceedings of the 1st International Conference on Ecomuseums, Community Museums and Living Communities*. Green Lines Institute for Sustainable Development.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Imatge: Ecomuseu Municipal do Seixal - Núcleo do Moinho de Maré de Corroios Portugal

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Tags: equipaments culturals

Tags: patrimoni cultural

Tags: desenvolupament territorial

Tags: participació cultural

Tags: governança cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2014/museus-sense-vitrines>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/e140283.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5471>